

Review NZa-rapport Marktscan mondzorg 2012

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) heeft in een tweetal Marktscans mondzorg 2012 (juni en december) een stijging van de tarieven over 2012 gerapporteerd.

De NZa meldde in haar persbericht van december 2012:

Vergeleken met 2011 stegen de tarieven in 2012 gemiddeld met 10,7 procent, zijn er minder contracten tussen verzekeraars en mondzorgaanbieders en zijn consumenten iets minder tevreden over de mondzorg.

En

Wie voor een wortelkanaalbehandeling of vulling naar de tandarts ging was duurder uit, een éénvlakvulling werd 21,8% duurder, een volledige wortelkanaalbehandeling 40,6%.

De eerste versie van de Marktscan mondzorg, die van juni 2012, was voor de politiek reden om het experiment met vrije prijzen in de mondzorg-sector te stoppen.

Analyse van de door de NZa gebruikte data en een vergelijking met de data van Famed biedt geen ondersteuning voor de door de NZa¹ gepresenteerde resultaten. De gepresenteerde resultaten zijn op onderdelen onjuist en onvolledig en de gerapporteerde prijsstijgingen in 2012 zijn het gevolg van fouten in het bepalen van de referentieprijzen van 2011.

Aanleiding

Het project waar deze Review het resultaat van is, had tot doel in Pien2013² pre-sets van behandelingen te definiëren. De pre-set moest de naam krijgen van de behandeling in 2012 met daaronder de codes en prijzen die gingen gelden in 2013. Technisch was dit geen probleem, doch de prijzen die ontstonden bij de standaardbehandelingen weken sterk af van de prijzen die de NZa had gerapporteerd. Ook met de tarieven van 2011 lukte het niet om tot een behandeling te komen die aansloot bij de kosten uit het NZa onderzoek. In bijlage 1 zijn enkele voorbeelden opgenomen. Dit leidde tot verbazing en de behoefte helderheid te krijgen over de behandel- en kostenstructuur van de behandelingen uit de NZa-Marktscan mondzorg. De Review is het resultaat van deze zoektocht. De onderzoeker is werkzaam bij MSNP, een onderzoeksbureau en bij Pien support de leverancier van Pien.

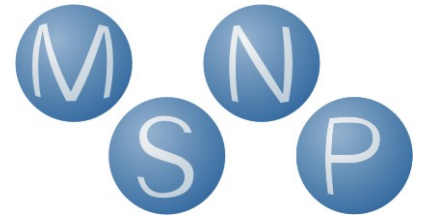
Leeswijzer

Dit rapport, de Review, bestaat uit een hoofdrapport van 8 pagina's, met 18 pagina's als bijlage. Op pagina 2 begint de managementsamenvatting, op pagina 4 de opzet van het onderzoek, op pagina 5 beginnen de constatering, ten slotte op pagina 8 de conclusies. In de bijlage: bijlage 1 de schermafdrucken van Pien die de aanleiding tot dit onderzoek vormden, bijlage 2 de waarnemingen 6 pagina's tekst en 13 tabellen van de onderliggende data en ter afsluiting een begrippenlijst als bijlage 3.

---

¹ De onderzoeksresultaten zijn bij de NZa gepresenteerd en de NZa heeft uitgebreid mondeling en schriftelijk gereageerd op de conceptrapportages.

² Software waarmee de netto kosten van een mondzorgbehandeling kan worden uitgerekend.

Managementsamenvatting

De NZa-Marktscan mondzorg beschrijft de door de NZa waargenomen prijsontwikkeling in de mondzorg voor het jaar 2012 t.o.v. het referentiejaar 2011. Het experiment van de “vrije tarieven” waarbij tandartsen zelf de prijs voor een behandeling konden vaststellen is in 2012 begonnen. In het referentiejaar 2011 werd gewerkt met handelingscodes, de zogenaamde UPT codes, die door deze in combinatie te declareren een uitgevoerde behandeling beschreven, m.a.w. meerdere UPT-codes vormden samen één behandeling. Eén prestatiecode uit 2012 komt dus veelal overeen met meerdere tegelijk gedeclareerde UPT-codes uit de systematiek van 2011.

De NZa beschrijft in de Marktscan hoe het in 2011 en 2012 werkte (pagina 63 van de Marktscan):

Een voorbeeld hiervan is de tweevlaksvulling (code E112 in 2012). In 2011 was de hoofdcode voor het uitvoeren van een tweevlaksvulling een tweevlaksrestauratie (V12). Wanneer een tandarts een tweevlaksrestauratie uitvoerde kon hij daar ook een aantal andere verrichtingen bij uitvoeren. Deze andere verrichtingen konden worden gedeclareerd via een bijcode. Bijcodes die bij een tweevlaksrestauratie werden gedeclareerd waren bijvoorbeeld etsen (V20 of V21), anesthesie (A10, A15 of A20), het gebruik van een cofferdam (V50), het gebruik van wortelstiften (V70) en pulpa-overkappingen (E40 of V60).

Om tot een goede vergelijking tussen 2011 en 2012 te komen moeten vier stappen worden doorlopen:

1. De gegevens van de uitgevoerde behandelingen in 2011 en 2012 moeten worden verzameld en omgezet in een databestand voor de analyse.
2. De losse declaratieregels in 2011 die elk een hoofdcode of een bijcode bevatten, moeten worden geclusterd tot een valide behandeling.
3. De behandelingen uit 2011 moeten worden geconverteerd naar de prestatiecodes in 2012.
4. Vervolgens moet worden bepaald of wijzigingen in de definities per 1 januari 2012 invloed hebben op de structuur / kosten van een behandeling in 2012.

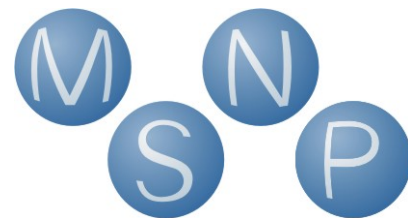
Als deze vier stappen zijn doorlopen kunnen de kosten van een mondzorgbehandeling in 2012 en in 2011 worden vergeleken.

In de Marktscan mondzorg presenteert de NZa enkele opvallende prijsstijgingen. Zo schrijft men in het persbericht:

Wie voor een wortelkanaalbehandeling of vulling naar de tandarts ging was duurder uit, een éénlakvulling werd 21,8% duurder, een volledige wortelkanaalbehandeling 40,6%.

De Review van de Marktscan laat zien dat de NZa fouten heeft gemaakt bij drie van de vier stappen.

1. De NZa is uitgegaan van het bestand van de verzekerde declaraties, waardoor de jeugdmondzorg is oververtegenwoordigd. Een oververtegenwoordiging in de data hoeft geen probleem te zijn, echter de behandel- en kostenstructuur van de jeugdmondzorg wijkt af van de mondzorg aan volwassenen.
2. Bij het clusteren van de losse declaratieregels zijn zowel codes niet meegenomen (niet geteld) als sommige behandelingen niet goed geïdentificeerd. Dit leidt er toe dat bijvoorbeeld bij de wortelkanaalbehandeling maar 26% van de patiënten volgens de NZa wordt verdoofd.
3. Voor de conversie heeft de NZa gebruik gemaakt van een deel van het conversiemodel van de NMT (de beroepsorganisatie van tandartsen), echter dit model was voor deze toepassing niet bedoeld.

Andere conversiemodellen leiden tot een andere prijsontwikkeling. Het gaat daarbij specifiek om de verdeling van de kosten over codes die in 2012 gelijktijdig werden gedeclareerd. Sommige tandartsen kozen er voor in 2012 juist maar één code te declareren en niet twee. De kosten van de behandeling in 2011 werden in deze situatie toegekend aan de enkele code in 2012.

Uiteindelijk is ook in deze Review bij dit model aangesloten omdat de discussie over het bestaan van verschillende conversiemodellen met een verschillende prijsontwikkeling, de discussie met de NZa bleek te blokkeren.

4. Als onderdeel van het experiment van de “vrije tarieven” zijn door de NZa ook nadere eisen gesteld aan de inhoud van een behandeling in 2012. Hierdoor zijn de behandelingen tussen 2011 en 2012 niet per definitie gelijk. Een bekend voorbeeld is dat een verdoving bij een vulling integraal onderdeel is geworden van de prijs van de behandeling, zodat het mogelijk is dat patiënten eerder kozen voor een verdoving. Een ander voorbeeld is de grondige gebitsreiniging, bij deze behandeling is het aantal keren dat de behandeling van een individuele patiënt in 2012 wordt gedeclareerd gedaald ten opzichte van het referentiejaar 2011.

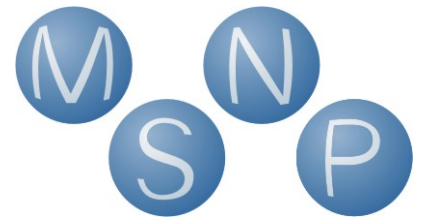
De combinatie van tekortkomingen in de analyse door de NZa leidt er toe dat de NZa een onjuist beeld heeft geschetst van de prijsontwikkeling in de mondzorg. De onbewerkte dataset van Famed, waarin zowel verzekerde als onverzekerde zorg vertegenwoordigd is, geeft een opvallend verschillende prijsontwikkeling in de mondzorg weer. Zo is een volledige wortelkanaalbehandeling niet 40,6% duurder geworden maar juist 1.0% gedaald. Ook bij de vullingen is de prijsontwikkeling afwijkend; niet een stijging van 21,8% maar een prijsontwikkeling tussen de 2.7% en de 10.1% afhankelijk van het wel of niet meetellen van de extra “gratis” verdovingen.

De NZa heeft uitgebreid kunnen reageren op de conceptrapportage. De toon van de reacties was opbouwend noch constructief en zij zijn niet in staat gebleken de analyse die ten grondslag ligt aan deze Review te falsifiëren. Belangrijker zijn misschien nog de verklaringen die zij gaven voor de verschillen, namelijk:

1. Bij de vergelijking van de kosten van de mondzorg is de NZa er vanuit gegaan dat tandartsen 50% tot 75% van de bijkomende kosten bij een behandeling, zoals consulten en verdoving, niet declareerden in 2011.
2. De onderzoeker kiest ervoor aansluiting te zoeken bij de conversie van 1 enkele zorgverzekeraar (Achmea). De NZa ziet niet wat hier de reden van is.
3. Bij een behandeling over meerdere zittingen, zoals de meeste wortelkanaalbehandelingen, zijn alleen de kosten voor de laatste zitting meegeteld, omdat de NZa niet kon bepalen welke eerdere zittingen bij welke behandeling hoorde.
4. De kosten van een alternatieve declaratiecode zijn niet meegeteld omdat de tandarts ook gebruik had kunnen, en in de ogen van de NZa had moeten, maken van de standaarddeclaratiecode.
5. De onderzoekers van de NZa zijn er vanuit gegaan dat de behandelstructuur tussen 2011 en 2012 niet is gewijzigd, en hebben de door de NZa vastgestelde nadere regeling mondzorg niet in hun analyse betrokken.

Voor de continuïteit van de hoogwaardige zorg in Nederland is kostenbeheersing die volgt uit kosteninzicht noodzakelijk. De NZa is niet in staat gebleken het kosteninzicht voor de mondzorg te verschaffen. Deze Review is dan ook een appel aan de andere organisaties in de zorg, i.c. verzekeraars, beroepsgroepen, patiëntenorganisaties en overheid om gezamenlijk te gaan werken aan een goed kosteninzicht.

=====

Opzet van het onderzoek

Via een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) is de onderliggende data van de Marktscan mondzorg betreffende de mondzorgkosten van 2011 verkregen. In deze Review is de dataset van de NZa geanalyseerd en vergeleken met een dataset van Famed. Vervolgens is de aansluiting van de dataset van de NZa met de rapportage *Marktscan mondzorg 2012* onderzocht en zijn de gepresenteerde behandelstructuur en kostenstijging van de wortelkanaalbehandelingen en de vullingen nader beoordeeld. Het lange woord *wortelkanaalbehandeling* wordt vaak verkort tot endo met als meervoud endo's.

Systematiek van het vergelijken van de mondzorgkosten

Om tot een goede vergelijking van de mondzorgkosten tussen 2011 en 2012 te komen moeten vier stappen worden doorlopen:

1. De gegevens van de uitgevoerde behandelingen in 2011 en 2012 moeten worden verzameld en omgezet in een databestand voor de analyse.
2. De losse declaratieregels uit 2011 die elk een hoofdcode of een bijcode bevatten, moeten worden geclusterd tot een valide behandeling.
3. De behandelingen uit 2011 moeten worden geconverteerd naar de prestatiecodes in 2012.
4. Vervolgens moet worden bepaald of wijzigingen in de definities per 1 januari 2012 invloed hebben op de structuur / kosten van een behandeling in 2012.

Als deze vier stappen zijn doorlopen kunnen de kosten van een mondzorgbehandeling in 2012 worden vergeleken met de kosten in 2011.

Datasets

De door de NZa gebruikte dataset is afgeleid van het Vektis-bestand (bij de verzekeraars ingediende declaraties) en bevat de data van alle verzekeraars, behalve Zorg & Zekerheid³.

Van Famed (de grootste factoringmaatschappij in de mondzorg) hebben wij een dataset met tellingen per UPT-code (de in 2011 gebruikte declaratiecodes) en een geanonimiseerde dataset met alle declaraties mogen ontvangen. Deze twee sets sluiten onderling aan. Elke dataset van Famed bevat 23,8 miljoen declaratieregels. De declaratieregels zijn declaratie-technisch valide en door de patiënt of verzekeraar betaald. Deze data is zonder nadere selectie gebruikt in het onderzoek.

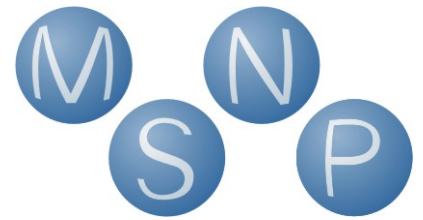
Van de dataset van de tellingen is een geschaalde dataset gemaakt⁴ voor de aansluiting met de NZa-dataset. Van de dataset met alle declaraties is een dataset gemaakt van de declaraties van 5 dagen; de Famed steekproef.

=====

---

³ Marktscan mondzorg December 2012; pagina 80-81

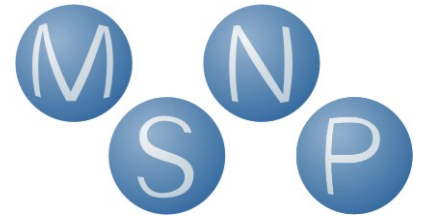
⁴ Geschaald over de UPT-codes C11, C12, M10, V30 en V35

De constatering

Verzamelen van de gegevens

1. De NZa heeft de data die zij heeft gebruikt voor de analyse afgeleid uit de Vektis-data.
  - a. De Vektis-data bevat de declaraties die door een verzekeraar geheel of gedeeltelijk zijn vergoed.
  - b. De NZa heeft een selectie toegepast op de Vektis-data, deze is gedeeltelijk wel in de Marktscan verantwoord, doch gedeeltelijk ook niet.
  - c. Het aantal declaraties dat door de NZa in de analyse is betrokken, is bij de wortelkanaalbehandelingen en de initiële paradontale behandeling (T21, T22) opvallend laag.
  - d. Uit de data van Vektis is door de NZa een onvolledige dataset voor de analyse gegenereerd. De gegevens over E19 als hoofdcodes en V50 als bijcodes bij de endo's zijn niet verzameld, deze beide omissies zijn in de Marktscan niet verantwoord. De NZa heeft met deze in de Marktscan niet verantwoorde keuzes, de behandel- en kostenstructuur van een wortelkanaalbehandeling voor het referentiejaar 2011 veranderd.
    - i. De kosten van een eerdere zitting bij een wortelkanaalbehandeling in meerdere sessies, zijn niet meegeteld. De declaratiecode E19 is immers de karakteristieke code voor een eerdere wortelkanaalzitting.
    - ii. Het niet meetellen van de declaratie V50 voor een rubberdam bij een endo, moet worden beschouwd als een fout en niet als een bewuste c.q. te verantwoorden keuze.
2. In deze Review is ter referentie gebruik gemaakt van een dataset van Famed.
  - a. Het Famed-bestand bevat alle (23.8 miljoen) gedeclareerde gegevens van de bij Famed aangesloten tandartsen. Op het Famed-bestand is geen data-selectie toegepast.
3. Het verschil tussen de datasets van de NZa (afgeleid van Vektis) en de dataset van Famed
  - a. De dataset van Famed bevat ook de declaraties die niet door een verzekeraar zijn vergoed, dit zijn vaak de duurdere behandelingen.
  - b. Het Vektis-bestand kent een oververtegenwoordiging van de verzekerde jeugdmondzorg. Een oververtegenwoordiging in de data hoeft geen probleem te zijn; de behandel- en kostenstructuur van de jeugdmondzorg wijkt echter af van de mondzorg aan volwassenen.
  - c. De NZa heeft op de dataset selecties toegepast terwijl de Famed-data ongefilterd is gebruikt, waarbij komt dat de NZa sommige selecties niet heeft vermeld noch verantwoord in haar rapportage.

Clusteren van de declaratieregels tot valide behandelingen

4. De NZa heeft de losse declaratieregels niet, althans niet juist, geclusterd tot een behandeling.
5. De behandelstructuur van de wortelkanaalbehandelingen zoals door de NZa gebruikt voor het bepalen van de tariefsstijging is zorginhoudelijk betekenisloos.
  - a. 26,4% verdovingen (code A10) i.p.v. 100%.
  - b. 28,6% gebruik van een rubberdam (code E45 + V50) i.p.v. meer dan 90%.
  - c. Het percentage dubbele zittingen (3,4%) is te laag, moet zijn twee derde (66%).
  - d. Bij de NZa wordt maar in 49,7% van de gevallen een diagnose gesteld voor de behandeling.
6. De verklaring van de NZa voor de verschillen, namelijk dat de tandartsen 50% tot 75% van de kosten in 2011 niet in rekening brachten bij de patiënt of verzekeraar, is opmerkelijk te noemen.

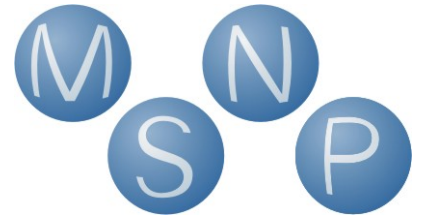
Conversie

7. Voor de conversie heeft de NZa gebruik gemaakt van een deel van het conversiemodel van de NMT (de beroepsorganisatie van tandartsen), echter dit model was voor deze toepassing niet bedoeld. Andere conversiemodellen leiden tot een andere prijsontwikkeling. Het gaat daarbij specifiek om de verdeling van de kosten over codes die in 2012 gelijktijdig werden gedeclareerd. Sommige tandartsen kozen er voor in 2012 juist maar één code te declareren en niet twee. De kosten van de volledige behandeling inclusief diagnose en consulten in 2011 werden in deze situatie toegekend aan de enkele code in 2012.

Uiteindelijk is ook in deze Review bij dit NMT-conversiemodel aangesloten. Het in de analyse betrekken van verschillende conversiemodellen met een verschillende prijsontwikkeling bleek de discussie met de NZa te blokkeren.

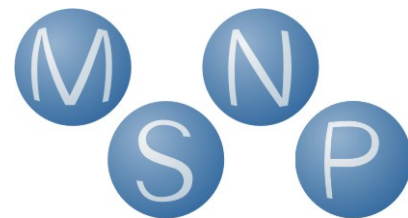
Beleidswijziging

8. De onderzoekers hebben in de Marktscan mondzorg niet opgemerkt dat de NZa de definitie van een behandeling van een vulling in 2012 heeft gewijzigd t.o.v. 2011. De eventuele verdoving is integraal onderdeel geworden van de prijs van een behandeling in 2012.
  - a. In de analyse en de verklaring van de stijging van de kosten van de vullingen had deze beleidswijziging betrokken moeten worden, althans niet aan de lezer mogen worden onthouden.
  - b. Het toekennen van een prijseffect aan deze wijziging in definitie van de behandeling, laat op basis van de NZa-data een veel geringere kostenstijging zien en bij de Famed-data zelfs een prijsontwikkeling onder inflatieniveau. De prijsontwikkeling dient echter als een range (2.7% tot 10.1%) te worden gepresenteerd, omdat het percentage extra verdovingen onbekend is.

Overall

9. De NZa heeft fouten gemaakt in drie van de vier stappen die noodzakelijk zijn om tot een valide prijsvergelijking van de kosten van de mondzorg voor de jaren 2011 en 2012 te komen.
  10. De NZa is ondanks vier schriftelijke reactierondes niet in staat geweest de analyse die ten grondslag ligt aan deze Review te falsifiëren, dan wel de kritiek te pareren.
  11. Belangrijker zijn misschien nog de verklaringen die zij gaven voor de verschillen, namelijk:
    - a. Bij de vergelijking van de kosten van de mondzorg is de NZa er van uit gegaan dat tandartsen 50% tot 75% van de bijkomende kosten bij een behandeling, zoals consulten en verdoving, niet declareerden in 2011.
    - b. De onderzoeker kiest ervoor aansluiting te zoeken bij de conversie van 1 enkele zorgverzekeraar (Achmea). De NZa ziet niet wat hier de reden van is.
    - c. Bij een behandeling over meerdere zittingen, zoals de meeste wortelkanaalbehandelingen, zijn alleen de kosten voor de laatste zitting meegeteld, omdat de NZa niet kon bepalen welke eerdere zittingen bij welke behandeling hoorde.
    - d. De kosten onder een alternatieve declaratiecode zijn niet meegeteld omdat de tandarts ook gebruik had kunnen, en in de ogen van de NZa had moeten, maken van de standaard declaratiecode.
    - e. De onderzoekers van de NZa zijn er vanuit gegaan dat de behandelstructuur in 2012 niet is gewijzigd t.o.v. 2011, en hebben de door de NZa vastgestelde nadere regeling mondzorg niet in hun analyse betrokken.
  12. Het effect van de tekortkoming op de gepresenteerde prijsontwikkeling.
    - a. De door de NZa gepresenteerde stijging van de kosten van de wortelkanaalbehandelingen is onjuist. Het gebruik van zorginhoudelijk niet-valide behandelstructuren leidt tot onjuiste referentieprijzen voor 2011. Er is geen sprake van een stijging van +32,4% met een uitschieter naar +40,6% maar juist van een overall daling met 1,0%.
    - b. De NZa-data van de vullingen heeft een vertekening in de behandelstructuur doordat de jeugdmondzorg is oververtegenwoordigd. Bij de jeugd worden minder grote en diepe gaatjes hersteld en minder gebruik gemaakt van een rubberdam. Door deze vertekening zijn de kosten van vullingen voor 2011 door de NZa te laag geschat.
    - c. De overall kostenstijging van de mondzorg is dan ook veel minder sterk dan de NZa heeft doen voorkomen.
- =====

De conclusies

De door de NZa in de Marktscan mondzorg gerapporteerde opvallende prijsontwikkeling in de mondzorg is niet het gevolg van een stijging van de tarieven van de zorgverleners, maar is het resultaat van het onjuist berekenen van de referentieprijzen van de mondzorg in 2011.

De Marktscan mondzorg van de NZa geeft onder andere:

- een onjuiste referentieprijs voor o.a. de *vullingen* en de *wortelkanaalbehandelingen*.
- een onvolledige analyse en verklaring van de kostenontwikkeling van de vullingen.
  - De NZa definitiewijziging van een behandeling met een vulling voor 2012 is onterecht buiten beschouwing gelaten.

De NZa presenteert door bovengenoemde tekortkomingen:

- Een onjuist beeld van de prijsontwikkeling van de vullingen. De behandelstructuur in 2011 en 2012 is niet helemaal vergelijkbaar, waardoor een aanname moet worden gedaan over het aantal extra verdovingen in 2012. Er ontstaat hierdoor een range in de prijsontwikkeling.
  - De NZa range ligt te hoog, met als oorzaak de vertekening door de jeugdmondzorg.
  - Bij de NZa een prijsontwikkeling in de range van 9.8% tot 21.8%.
  - En bij Famed tussen de 2.7% en de 10.1%.
- Een stijging van +40,6% voor een volledige wortelkanaalbehandeling, terwijl de Famed-data juist een daling van -1,0% op de gehele groep wortelkanaalbehandelingen toont.

De NZa-Marktscan mondzorg roept vragen op over de zorginhoudelijke kennis die bij de markttoezichthouder aanwezig is. De onderzoekers hebben:

- gebruik gemaakt van Vektis-data en daarmee het bijzondere karakter van de jeugdmondzorg, met een afwijkende behandelstructuur t.o.v. de mondzorg aan volwassenen, niet onderkend.
- selectie toegepast op de Vektis-data en zo een zorginhoudelijk niet-valide profiel van de wortelkanaalbehandelingen gecreëerd en dat gebruikt als basis voor de prijsberekening. Zeker het lage percentage (26,4%) verdoving bij deze behandelingen had moeten opvallen.
- het effect van de NZa aanpassing in de definitie van een zorgbehandeling op de behandel- en kostenstructuur in 2012 genegeerd.

De eindconclusie van deze Review van de NZa-Marktscan mondzorg moet dan ook luiden: De NZa is niet in staat gebleken een adequaat inzicht te verschaffen in de kostenontwikkeling van de mondzorg voor het jaar 2012. Gelet op de diversiteit aan tekortkomingen in het NZa rapport en de toon en inhoud van de NZa reacties is het niet de verwachting dat dit een incident is of zal blijken te zijn geweest.

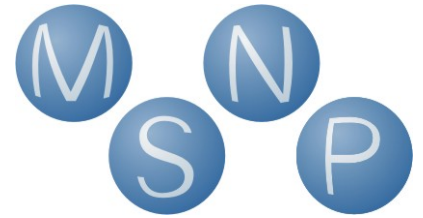
Ir. B.H. van den Heuvel
Onderzoeker⁵ Enschede 25 april 2013

=====

---

⁵ De onderzoeker heeft een financieel belang in Pien Support BV, een leverancier van software voor de mondzorg, waarmee de netto kosten van een behandeling voor een patiënt kan worden uitgerekend.

De bijlagen

Bijlage 1: Voorbeelden behorende bij de aanleiding

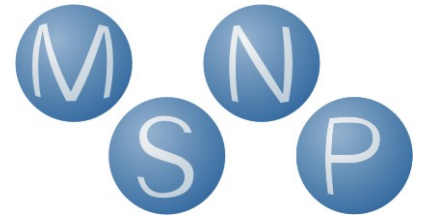
Het project waar deze Review het resultaat van is, had tot doel in Pien2013 pre-sets van behandelingen te definiëren. De pre-set moest de naam gaan krijgen van de behandeling in 2012 met daaronder de codes en prijzen die gingen gelden in 2013. Technisch was dit geen probleem, doch de prijzen die ontstonden bij de standaardbehandelingen, weken sterk af van de prijzen die de NZa had gerapporteerd. Ook met de tarieven van 2011 lukte het niet om tot een behandeling te komen die aansloot bij de kosten uit het NZa onderzoek. Hierna een vijftal voorbeelden. Drie van een drievlaksvulling (2013, 2011 en 2013-minimaal) en twee van een éénkanaals endo (2011 en 2013).

De prijzen uit de Marktscan mondzorg	Volgens NZa in 2011	Volgens NZa in 2012
Drievlaksvulling	€ 66.73	€ 77,54
Eénkanaalswortelkanaalbehandeling	€126.57	€ 177,95

Een drievlaksvulling (E113) in Pien2013, bestaande uit V13, V21 en A10: kosten in 2013 € 80.99.
De verzekeraar vergoedt hiervan € 64.79, zodat de patiënt netto €16,20 moet betalen.

Code*		S ²	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed
X	E113		16	Drievlaksvulling				
	A10		16	Geleidings- en/of infiltratie verdoving	13.50	10.80	2.70	
	V13		16	Drievlaksvulling	45.89	36.71	9.18	
	V21		16	Etsen in combinatie met etsbare onderlaag t.b.v. composietvulling	21.60	17.28	4.32	
Totaal					80.99	64.79	16.20	0.00

*Doorgestreepte codes zijn reeds eerder dit jaar verricht
²Samengestelde prestaties

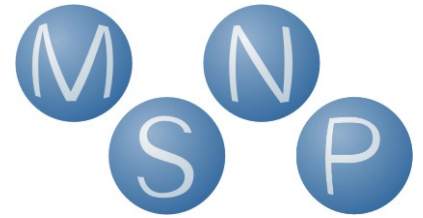

Een drievlaksvulling in Pien2011, bestaande uit V13, V21 en A10: kosten in 2011 € 77.49.
De verzekeraar vergoedt hiervan € 77,49, zodat de patiënt niets hoeft bij te betalen.

		D. Entist Demo Tandarts																																								
Verzekeraars	VGZ																																									
Verzekeringen	Tand Beter Pakket																																									
Elementen																																										
Prestaties	2011																																									
A B C E G H J L M P R T U V X Z Ortho A00 A10 A15 A20 AB99 AI99 AN99 C11 X10 A10 V11 V12 V13 V14																																										
Behandelingen	Print																																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Code*</th> <th>S[?]</th> <th>EL</th> <th>Omschrijving</th> <th>Kosten</th> <th>Vergoeding</th> <th>Bijdrage</th> <th>Reeds vergoed</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>X V13</td> <td></td> <td>16</td> <td>Drievlaksrestauratie</td> <td>43.91</td> <td>43.91</td> <td>0.00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X V21</td> <td></td> <td>16</td> <td>Etsen in combinatie met etsbare onderlaag</td> <td>20.66</td> <td>20.66</td> <td>0.00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X A10</td> <td></td> <td>16</td> <td>Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie</td> <td>12.92</td> <td>12.92</td> <td>0.00</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="4">Totaal</td> <td>77.49</td> <td>77.49</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> </tr> </tbody> </table>			Code*	S [?]	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed	X V13		16	Drievlaksrestauratie	43.91	43.91	0.00		X V21		16	Etsen in combinatie met etsbare onderlaag	20.66	20.66	0.00		X A10		16	Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	12.92	12.92	0.00		Totaal				77.49	77.49	0.00	0.00
Code*	S [?]	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed																																			
X V13		16	Drievlaksrestauratie	43.91	43.91	0.00																																				
X V21		16	Etsen in combinatie met etsbare onderlaag	20.66	20.66	0.00																																				
X A10		16	Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	12.92	12.92	0.00																																				
Totaal				77.49	77.49	0.00	0.00																																			
*Doorgestreepte codes zijn reeds eerder dit jaar verricht ?Samengestelde prestaties																																										
Berekening	Maximale vergoeding uit de tandartsverzekering per jaar: €500																																									

Een minimale drievlaksvulling in Pien2013, bestaande uit V13 en V21: kosten in 2013 € 67.49.
De verzekeraar vergoedt hiervan € 53,99, zodat de patiënt netto € 13,50 moet betalen.

		D. Entist Tandartspraktijk De																																								
Verzekeraars	VGZ																																									
Verzekeringen	Tand Beter Pakket (VGZ)																																									
Elementen																																										
Prestaties	2013																																									
A B C E G H J M P R T U V X Z Ortho C11 C13 M01 M03 X10 A10 V11 V12 V13 R24 V14 C11P E112 E113																																										
Behandelingen	Print																																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Code*</th> <th>S[?]</th> <th>EL</th> <th>Omschrijving</th> <th>Kosten</th> <th>Vergoeding</th> <th>Bijdrage</th> <th>Reeds vergoed</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>X E113</td> <td></td> <td>16</td> <td>Drievlaksvulling</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>V13</td> <td></td> <td>16</td> <td>Drievlaksvulling</td> <td>45.89</td> <td>36.71</td> <td>9.18</td> <td></td> </tr> <tr> <td>V21</td> <td></td> <td>16</td> <td>Etsen in combinatie met etsbare onderlaag t.b.v. composietvulling</td> <td>21.60</td> <td>17.28</td> <td>4.32</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="4">Totaal</td> <td>67.49</td> <td>53.99</td> <td>13.50</td> <td>0.00</td> </tr> </tbody> </table>			Code*	S [?]	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed	X E113		16	Drievlaksvulling					V13		16	Drievlaksvulling	45.89	36.71	9.18		V21		16	Etsen in combinatie met etsbare onderlaag t.b.v. composietvulling	21.60	17.28	4.32		Totaal				67.49	53.99	13.50	0.00
Code*	S [?]	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed																																			
X E113		16	Drievlaksvulling																																							
V13		16	Drievlaksvulling	45.89	36.71	9.18																																				
V21		16	Etsen in combinatie met etsbare onderlaag t.b.v. composietvulling	21.60	17.28	4.32																																				
Totaal				67.49	53.99	13.50	0.00																																			
*Doorgestreepte codes zijn reeds eerder dit jaar verricht ?Samengestelde prestaties																																										
Berekening	Maximale vergoeding uit de tandartsverzekering per jaar: €500																																									

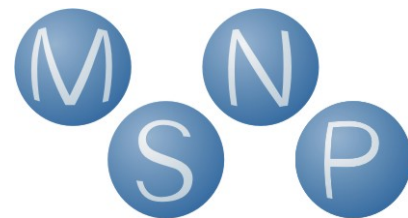

Een eenvoudige wortelkanaalbehandeling in één zitting: kosten in 2011 € 179,44.
De verzekeraar vergoedt hiervan € 179,44, zodat de patiënt niets hoeft bij te betalen.

		D. Entist Demo Tandarts																																																								
Verzekeraars	VGZ																																																									
Verzekeringen	Tand Beter Pakket																																																									
Elementen																																																										
Prestaties	2011																																																									
A B C E G H J L M P R T U V X Z Ortho E00 E01 E02 E03 E04 E13 E14 E16 E17 E19 E31 E32 E33 E34 E36 E37 E40 E42 E43 E44 E45 E51 E52 E53 E54 E55 E56 E57 E60 E61 E62 E63 E64 E66 E77 E78 E85 E86 E87 E90 E95 E97 E98 C11 X10 A10 V11 V12 V13 V14																																																										
Behandelingen																																																										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Code*</th> <th>S²</th> <th>EL</th> <th>Omschrijving</th> <th>Kosten</th> <th>Vergoeding</th> <th>Bijdrage</th> <th>Reeds vergoed</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>X E01</td> <td></td> <td>22</td> <td>Onderzoek (diagnostiek en behandelplanning - Endodontisch consult)</td> <td>19.63</td> <td>19.63</td> <td>0.00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X E13</td> <td></td> <td>22</td> <td>Wortelkanaalbehandeling element met volgroeide apex ongecompliceerd. Eénkanaalig element.</td> <td>92.99</td> <td>92.99</td> <td>0.00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X A10</td> <td></td> <td>22</td> <td>Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie</td> <td>12.92</td> <td>12.92</td> <td>0.00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X E04</td> <td></td> <td>22</td> <td>Wortelkanaalbehandeling element met volgroeide apex ongecompliceerd. Toeslag kosten roterend nikkel-titanium instrumentarium.</td> <td>43.57</td> <td>43.57</td> <td>0.00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X E45</td> <td></td> <td>22</td> <td>Aanbrengen rubberdam</td> <td>10.33</td> <td>10.33</td> <td>0.00</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="4">Totaal</td> <td>179.44</td> <td>179.44</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> </tr> </tbody> </table>			Code*	S ²	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed	X E01		22	Onderzoek (diagnostiek en behandelplanning - Endodontisch consult)	19.63	19.63	0.00		X E13		22	Wortelkanaalbehandeling element met volgroeide apex ongecompliceerd. Eénkanaalig element.	92.99	92.99	0.00		X A10		22	Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	12.92	12.92	0.00		X E04		22	Wortelkanaalbehandeling element met volgroeide apex ongecompliceerd. Toeslag kosten roterend nikkel-titanium instrumentarium.	43.57	43.57	0.00		X E45		22	Aanbrengen rubberdam	10.33	10.33	0.00		Totaal				179.44	179.44	0.00	0.00
Code*	S ²	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed																																																			
X E01		22	Onderzoek (diagnostiek en behandelplanning - Endodontisch consult)	19.63	19.63	0.00																																																				
X E13		22	Wortelkanaalbehandeling element met volgroeide apex ongecompliceerd. Eénkanaalig element.	92.99	92.99	0.00																																																				
X A10		22	Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	12.92	12.92	0.00																																																				
X E04		22	Wortelkanaalbehandeling element met volgroeide apex ongecompliceerd. Toeslag kosten roterend nikkel-titanium instrumentarium.	43.57	43.57	0.00																																																				
X E45		22	Aanbrengen rubberdam	10.33	10.33	0.00																																																				
Totaal				179.44	179.44	0.00	0.00																																																			
*Doorgestreepte codes zijn reeds eerder dit jaar verricht ² Samengestelde prestaties																																																										
Berekening	Print																																																									
Maximale vergoeding uit de tandartsverzekering per jaar: €500																																																										

Een eenvoudige wortelkanaalbehandeling in één zitting: kosten in 2013 € 187,50.
De verzekeraar vergoedt hiervan € 150,00, zodat de patiënt netto € 37,50 moet betalen.

		D. Entist Tandartspraktijk De																																																								
Verzekeraars	VGZ																																																									
Verzekeringen	Tand Beter Pakket (VGZ)																																																									
Elementen																																																										
Prestaties	2013																																																									
A B C E G H J M P R T U V X Z Ortho E01 E02 E03 E04 E13 E14 E16 E17 E19 E31 E32 E33 E34 E36 E37 E40 E42 E43 E44 E45 E51 E52 E53 E54 E55 E56 E57 E60 E61 E62 E63 E64 E66 E77 E78 E85 E86 E87 E90 E95 E97 E98 C11 C13 M01 M03 X10 A10 V11 V12 V13 R24 V14 C11P E112 E113																																																										
Behandelingen																																																										
Alles wissen																																																										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Code*</th> <th>S²</th> <th>EL</th> <th>Omschrijving</th> <th>Kosten</th> <th>Vergoeding</th> <th>Bijdrage</th> <th>Reeds vergoed</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>X E01</td> <td></td> <td>22</td> <td>Wortelkanaalbehandeling consult</td> <td>20.52</td> <td>16.42</td> <td>4.10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X E13</td> <td></td> <td>22</td> <td>Wortelkanaalbehandeling per element met 1 kanaal</td> <td>97.18</td> <td>77.74</td> <td>19.44</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X A10</td> <td></td> <td>22</td> <td>Geleidings- en/of infiltratie verdoving</td> <td>13.50</td> <td>10.80</td> <td>2.70</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X E04</td> <td></td> <td>22</td> <td>Toeslag voor kosten bij gebruik van roterende nikkel- titanium instrumenten</td> <td>45.50</td> <td>36.40</td> <td>9.10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X E45</td> <td></td> <td>22</td> <td>Aanbrengen rubberdam</td> <td>10.80</td> <td>8.64</td> <td>2.16</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="4">Totaal</td> <td>187.50</td> <td>150.00</td> <td>37.50</td> <td>0.00</td> </tr> </tbody> </table>			Code*	S ²	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed	X E01		22	Wortelkanaalbehandeling consult	20.52	16.42	4.10		X E13		22	Wortelkanaalbehandeling per element met 1 kanaal	97.18	77.74	19.44		X A10		22	Geleidings- en/of infiltratie verdoving	13.50	10.80	2.70		X E04		22	Toeslag voor kosten bij gebruik van roterende nikkel- titanium instrumenten	45.50	36.40	9.10		X E45		22	Aanbrengen rubberdam	10.80	8.64	2.16		Totaal				187.50	150.00	37.50	0.00
Code*	S ²	EL	Omschrijving	Kosten	Vergoeding	Bijdrage	Reeds vergoed																																																			
X E01		22	Wortelkanaalbehandeling consult	20.52	16.42	4.10																																																				
X E13		22	Wortelkanaalbehandeling per element met 1 kanaal	97.18	77.74	19.44																																																				
X A10		22	Geleidings- en/of infiltratie verdoving	13.50	10.80	2.70																																																				
X E04		22	Toeslag voor kosten bij gebruik van roterende nikkel- titanium instrumenten	45.50	36.40	9.10																																																				
X E45		22	Aanbrengen rubberdam	10.80	8.64	2.16																																																				
Totaal				187.50	150.00	37.50	0.00																																																			
*Doorgestreepte codes zijn reeds eerder dit jaar verricht ² Samengestelde prestaties																																																										
Berekening	Print																																																									
Maximale vergoeding uit de tandartsverzekering per jaar: €500																																																										

Bijlage 2: Waarnemingen en tabellen met de onderliggende data

De waarnemingen zijn gegroepeerd rond de onderzoeksthema's, namelijk:

- A. Vergelijking van de dataset van de NZa met die van Famed.
- B. Datasets vergeleken op endo's en vullingen.
- C. Aansluiting van de NZa-dataset op het rapport.
- D. Wortelkanaalbehandelingen.
- E. Vullingen.
- F. Beleidswijziging in de behandeling van vullingen.

Aan het eind van deze bijlage zijn de 13 tabellen opgenomen waarop de waarnemingen betrekking hebben.

A: Vergelijking van de datasets

In tabel 1, een verkorte weergave van tabel B.1 uit de bijlage, zijn de verschillen verwacht / aanwezig aflopend gesorteerd. In deze tabel is te zien dat de uit de basisverzekering gefinancierde zorg oververtegenwoordigd is in het NZa-bestand t.o.v. het geschaalde Famed-bestand. Het betreft hier zowel de prothetische voorzieningen (codes⁶ J50, J51, P21, P25 en P30) als de jeugdmondzorg. Bij de jeugdmondzorg betreft het de kleine restauraties (V11 en V12).

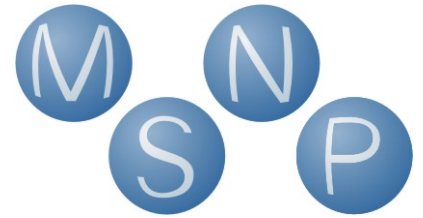
Tabel 1: Verkort overzicht verwacht en aanwezige⁷ aantallen in data set NZa (B.1)

UPT code	Omschrijving	Verwacht o.b.v. Famed	Aanwezig bij NZa	Vershil verwacht / aanwezig
		Aantallen	Aantallen	Percentage
P30	Boven- en onderprothese	79877	168446	110,88%
P21	Bovenprothese	82597	144916	75,45%
J50	Boven-en onderprothese	49928	77969	56,16%
P25	Onderprothese	20633	29195	41,50%
V12	Tweevlaksrestauratie	3144750	3906696	24,23%
J51	Onderprothese	8169	10076	23,34%
V11	Eenvlaksrestauratie	2212761	2604084	17,68%
E13	Endo éénkanalig element.	190047	73817	-61,16%
E14	Endo tweekanalig element.	109560	36723	-66,48%
E16	Endo driekanalig element.	191506	71396	-62,72%
E17	Endo vier- of meerkanalig	73742	19692	-73,30%
E19	Insluiten calciumhydroxide	373532	6816	-98,18%

In het NZa bestand zijn echter de wortelkanaalbehandelingen (de UPT-codes E13, E14, E16 en E17) en de bijcodes van de vullingen (de codes V50, V60, V80) ondervertegenwoordigd. De analyse van de wortelkanaalbehandeling is gebaseerd op slechts één derde van het aantal verwachte endo-declaraties. Het lange woord *wortelkanaalbehandeling* wordt vaak verkort tot endo met als meervoud endo's.

⁶ De code J52 *Klikgebit in bovenkaak* wordt zelden vergoed uit de basisverzekering.

⁷ De NZa heeft op 22 maart aangegeven dat zij 165 miljoen declaratieregels heeft ontvangen en daarvan 51,7 miljoen heeft gebruikt voor het bepalen van de referentieprijzen van 2011.

Het zeer lage percentage (-98.18%, dus slechts 1.82% van het verwachte aantal) E19 *Insluiten Calciumhydroxide* is opvallend. E19⁸ is de karakteristieke code van de eerste behandeling van een wortelkanaalbehandeling bij de eigen tandarts.

Het door de NZa gepresenteerde percentage E19⁹ is de bijzondere situatie die ontstaat als een tandarts pas declareert als een behandeling volledig is afgerond, i.c. als de hoofdcode declarabel is (bij een wortelkanaalbehandeling als het wortelkanaal definitief is gevuld). De data van E19 als karakteristieke code voor een eerste wortelkanaalzitting is door de NZa niet verzameld.

B. Datasets vergeleken op endo's en vullingen

In tabel B.2, opgenomen in de bijlage, is te zien dat:

1. Het NZa-bestand voor de wortelkanaalbehandelingen procentueel minder bijcodes bevat dan het geschaalde Famed-bestand.
2. Het percentage endo-consulten is bij de NZa (81%) lager is dan bij Famed (95%).

Tabel B.3 opgenomen in de bijlage, laat zien dat:

3. De NZa iets minder bijcodes heeft bij de vullingen.
4. Het percentage composiettoeslagen (92%) lager is dan bij Famed (96%). Het verwachte percentage composiettoeslagen is 99%. De tandartsen declareren in 10% van de gevallen een uitgevoerde handeling niet bij de patiënt.
5. De verhouding van de composiettoeslagen wijkt af tussen de twee datasets. De NZa heeft duidelijk meer V20 (37.6%) dan Famed (26.8%).

Het achterwege kunnen laten van de onderlaag bij een cariësrestauratie komt vaker voor bij de jeugd dan bij volwassenen. Dit past bij de aard van het door de NZa gebruikte Vektis-bestand, waarin jeugdmondzorg is oververtegenwoordigd omdat deze zorg uit de basisverzekering wordt betaald.

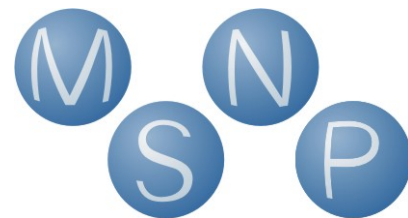
C. Aansluiting van de NZa-dataset op het rapport

In tabel B.4 is te zien dat de door de NZa berekende en gerapporteerde bedragen binnen +/- 1 cent aansluiten op de onderliggende dataset, behalve bij G211; hier wijkt de berekening 7 cent af op een bedrag van €348.63.

---

⁸ Reactie NZa d.d. 10 april 2013; E19: *Dit kan het gevolg zijn van onze wijze van data selecteren die we in de Marktscan uitvoerig beschreven hebben. Het kan zijn dat de E19 op een andere datum wordt gedeclareerd van de wortelkanaalbehandeling. Van deze facturen kan niet bepaald worden bij welke behandeling (hoofdcode) ze horen omwille waarvan ze niet toegerekend zijn aan deze wortelkanaalbehandeling.*

⁹ De Famed-dataset geeft voor deze situatie een met de NZa-dataset vergelijkbaar percentage.

D. Wortelkanaalbehandelingen

Deze analyse betreft de behandelstructuur van de individuele wortelkanaalbehandelingen op basis van de NZa-data, een vergelijking van de samengestelde wortelkanaalbehandelingen van de NZa en Famed, de kosten van de wortelkanaalbehandeling in 2011 en afsluitend de kostenontwikkeling naar 2012. Om een soepele vergelijking te kunnen maken tussen de NZa-data en de Famed-data wordt alleen over de hele rubriek van de wortelkanaalbehandelingen een vergelijking gemaakt.

Tabel B.5 toont de structuur van de wortelkanaalbehandelingen op basis van de NZa-data. In de tabel valt op:

6. Dat de door de NZa getelde codes voor wortelkanaalbehandelingen onvolledig zijn en dus geen volledige behandeling beschrijven, d.w.z. de gepresenteerde¹⁰ wortelkanaalbehandelingen zijn zorginhoudelijk niet valide.
7. Blijkbaar is het samenvoegen van losse declaratieregels tot één behandeling niet goed gegaan.
8. De lage percentages ($\leq 26\%$) bij de verdovingen¹¹ (A10). Verwacht 100%.
9. De lage percentages ($\leq 44\%$) bij het aanbrengen rubberdam en het ontbreken van de alternatieve declaratiecode V50¹² voor de rubberdam. Verwacht voor (E45 + V50) > 90%.
10. De website Endoplaza¹³ geeft als primaire redenen voor het gebruik van de rubberdam:
  - De bescherming van de patiënt tegen aspiratie/doorslikken van instrumenten, medicamenten, irrigatievloeistoffen.
  - Het creëren van een schoon behandelgebied (patiënt kan niks contamineren).
  - Beter zicht omdat de mondspiegel niet beslaat.
11. Het gebruik van de rubberdam behoort tot de professionele standaard bij een endo.
12. De meerderheid van de tandartspraktijken heeft apparatuur voor elektronische lengtebepaling (E85) en 20% een operatie microscoop (E86); dit komt in de gepresenteerde data niet naar voren.
13. De kosten van een eventuele eerste zitting, waarbij de ontstoken zenuw wordt verwijderd en calciumhydroxide (E19) ingesloten, zijn niet meegeteld¹⁴.

Tabel B.6

14. Over de hele linie wijkt de behandelstructuur van de NZa af van de behandelstructuur op basis van de Famed-data. Bij de NZa valt het lage percentage verdovingen (A10) en de rubberdam (E45 en V50) wederom op.

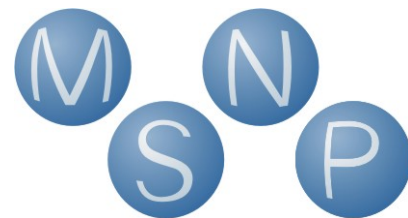
¹⁰ De NZa geeft als verklaring voor de gepresenteerde behandelstructuur van de wortelkanaalbehandelingen dat de NZa zich heeft gebaseerd op de declaraties en dat de tandartsen blijkbaar 50% tot 75% van de kosten in 2011 niet in rekening brachten.

¹¹ NZa reactie d.d. 10 april 2013: *Het aandeel anesthesie is bepaald op basis van de declaratiegegevens. Uit de declaratiegegevens blijkt dat niet bij iedere wortelkanaalbehandeling anesthesie wordt gedeclareerd. Dit betekent niet automatisch dat er geen anesthesie wordt toegepast.*

¹² NZa reactie d.d. 10 april 2013; V50: *In het kader van een endo moet de code E45 gebruikt worden. De geldende regel is dat E45 voorziet in een prestatie voor het gebruik van rubberdam (is gelijk aan cofferdam) en dat als het specifieke hoofdstuk een declarabele prestatie heeft, je niet de algemene prestatie moet gebruiken (V50).*

¹³ [Website Endoplaza](#)

¹⁴ De NZa heeft aangegeven dat de E19 code niet is meegeteld als deze behandeling plaatsvond op een andere datum dan de hoofdbehandeling.

15. In de Famed-data valt op dat het percentage verdoving 102% is. Meer in detail blijkt dat incidenteel bij de 3- en 4-kanaals wortelkanaalbehandelingen zowel bij de eerste zitting, waar de ontstoken zenuw wordt verwijderd, als bij de zitting waar het kanaal wordt geprepareerd en definitief gesloten, verdoving wordt toegepast. Dit heeft te maken met de lange duur van de finale behandeling.
16. Bij de NZa wordt slechts in 49,7% van de gevallen een diagnose gesteld voorafgaande aan de behandeling.
17. Op basis van de karakteristieke code E19 is er bij Famed sprake van dat 66,1% van de wortelkanaalbehandelingen niet in één zitting plaatsvindt, terwijl de NZa-data slechts 3,4% aangeeft.
18. De percentages voor de elektronische lengtebepaling (69,4%) en de operatiemicroscop (24,1%) in de Famed-data passen bij de verwachtingen.

Tabel B.7

19. De kosten van een gemiddelde wortelkanaalbehandeling in 2011 bij de NZa (€ 178,73) wijken sterk af van de kosten op basis van de Famed-data over datzelfde jaar (€ 239,01).
20. De NZa rapporteert in haar rapport een prijsstijging van +32,4% in 2012
21. Op basis van de Famed-data stijgen de prijzen van de wortelkanaalbehandelingen in 2012 niet maar dalen ze met -1,0% t.o.v. 2011.

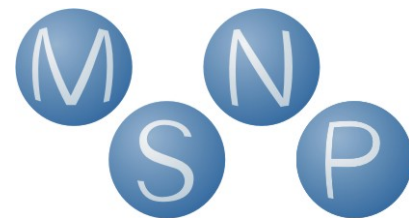
Tabel 2: *Prijsontwikkeling wortelkanaalbehandelingen (B.8)*

Prijsontwikkeling wortelkanaalbehandelingen	Prijs 2011	Prijs 2012	Stijging
Rapport NZa			
Rubriek Wortelkanaalbehandelingen	€ 178,73	€ 236,64	32,4%
Berekend			
Op basis van data Famed			
Rubriek Wortelkanaalbehandelingen	€ 239,01	€ 236,64	-1,0%

E. Vullingen

Bij de data over de vullingen in tabel B.9 valt op dat:

22. Het eerder geconstateerde hoge percentage V20 van de composiettoeslagen (V20 + V21) in de NZa-dataset met name aanwezig is bij de kleine vullingen (V10, V11 en V12); bij de V13 en V14 is de verhouding vergelijkbaar met het Famed-bestand.
23. De codes voor een onderlaag (V21) of een indirecte pulpa-overkapping (V60) zijn bij de NZa ondervertegenwoordigd. V21 en V60 worden aangebracht bij een diepere c.q. grotere vulling, dit treedt o.a. op bij het vervangen van oude vullingen, na gemiddeld 15 jaar.
24. Bij de jeugdmondzorg zullen er vaker kleine dan grote restauraties worden gemaakt en zullen de handelingen V21 en V60 ondervertegenwoordigd zijn.

25. Het percentage¹⁵ gebruik van de rubberdam (V50) is bij de jeugdmondzorg lager dan bij de totale mondzorg; dit komt enerzijds doordat er vaker sprake is van een kleine restauratie en anderzijds omdat veel tandartsen denken dat kinderen het afdekken van de mondopening met een rubberlapje *eng* vinden.
26. In de NZa-data¹⁶ t.a.v. de vullingen is de jeugdmondzorg oververtegenwoordigd en deze zorg heeft een ander behandelprofiel dan de mondzorg aan volwassenen. Dit andere behandelprofiel vertaalt zich in andere prijzen voor 2011 en daarmee tot een andere prijsstijging voor 2012.

In tabel B.10 wordt de NZa-prijsstijging voor de vullingen vergeleken met de prijsstijging o.b.v. de Famed steekproef, waarbij behandelingen zijn geselecteerd waarin alleen één of meer vullingen zijn gemaakt d.w.z. geen andere behandelingen met een A10, V20 of V21 toeslag. Het verschil in kosten tussen de vijf dagen in de steekproef onderling is minimaal. De pitvulling (V10) is voor de overzichtelijkheid niet meegenomen. De prijs bij de NZa voor alleen de V11 is € 0,26 hoger dan voor de combinatie V10 en V11; de prijsstijging zonder V10 in de NZa-data daalt dan naar 20,9% i.p.v. 21,8%.

27. De uit de Famed-data berekende prijzen zijn structureel hoger dan de NZa-prijzen voor 2011.
28. Het stijgingspercentage van de kosten in 2012 t.o.v. 2011 is bij Famed dan ook lager.

F. Beleidswijziging in de behandeling van vullingen

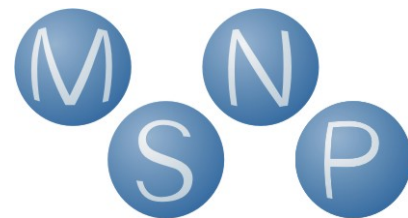
Het vergelijken van de kosten van een vulling tussen 2011 en 2012 is niet rechtsreeks mogelijk. In 2012 maakt een eventuele verdoving integraal onderdeel uit van de behandeling en hoeft de patiënt voor de verdoving niet extra te betalen. Anders dan dat de NZa¹⁷ het heeft doen voorkomen, is het niet aannemelijk dat deze beleidswijziging **geen** effect heeft op de structuur en de kosten van een behandeling. Deze “gratis” behandeloptie zal worden benut en hiervoor moet de integrale kostprijsberekening worden aangepast. Een eenvoudige analyse van de data laat zien dat bij de aanname van een verdubbeling van het aantal verdovingen in 2012 de prijsstijging precies rond het calculatorische inflatiepercentage (2,8%) uitkomt. Het verdubbelen van het aantal verdovingen leidt zowel bij de NZa als bij Famed tot een sterke reductie van de kostenstijging. Daarom had de NZa-beleidswijziging, die van invloed kan zijn op de kostenvergelijking, aan de lezer moeten worden gemeld, althans deze informatie had niet aan de lezer mogen worden onthouden.

¹⁵ Zie ook tabel 1 waar het NZa aantal V50 Aanbrengen rubberdam t.b.v. vullingen -37,63% verschilt van de geschaalde Famed-data.

¹⁶ NZa reactie d.d. 10 april 2013: *De NZa heeft naast de gebruikte Vektis-dataset dezelfde berekeningen uitgevoerd op de dataset van alle 6 factoring maatschappijen (waar dus ook Famed onderdeel van uitmaakt). Dit staat beschreven op pagina 61 van de Marktscan Mondzorg. Het argument dat de onderzoeker in zijn rapport geeft over de oververtegenwoordiging van jeugdmondzorg gaat dus niet op: dat zou inderdaad zo kunnen zijn als wij alleen het Vektisbestand hadden gebruikt, maar dat is niet het geval. Onze analyse is uitgevoerd op basis van alle factoringdata, dus van zowel jeugdmondzorg als mondzorg voor volwassenen. Toevoeging van onderzoeker; de door de NZa gepresenteerde prijsvergelijking is echter alleen gebaseerd op de Vektis data. Op pagina 61 schrijft de NZa immers: De uitkomsten in het hoofdstuk betaalbaarheid zijn gebaseerd op een dataset die de NZa heeft gevraagd van Vektis.*

¹⁷ NZa reactie d.d. 10 april 2013; *De NZa gaat ervan uit dat de zorginhoudelijke argumenten om te kiezen voor wel of geen verdoving in 2011 en in 2012 gelijk zijn. En heeft dus in de vergelijking het behandelprofiel en dus het percentage verdovingen in 2012 gelijkgesteld op de situatie in 2011. De NZa staat achter deze keuze en ziet geen enkele feitelijke reden om hier een andere keuze te maken.*

Tabel B.11

29. In tabel B.11 is te zien dat het percentage verdovingen bij de NZa lager is dan bij Famed.
30. De “gratis” verdoving heeft invloed op de kostprijs van een behandeling.
31. De prijsstijging bij de NZa neemt sterk af.
32. De prijsstijging op basis van het Famed-bestand, rekening houdende met de definitiewijziging, ligt rond het inflatieniveau¹⁸ (V11 en V13) resp. daaronder (V12 en V14).

Tabel 3: Mogelijk prijseffect definitiewijziging op alle vullingen (tabel B.12)

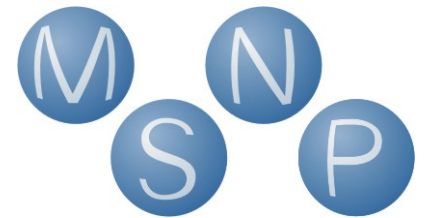
NZa	V11	V12	V13	V14	Vullingen	Gem.
Aantallen	2604084	3906696	2593956	948168	10052904	Stijging
					Gemiddeld	
NZa 2012	€ 44,28	€ 62,99	€ 77,54	€ 98,49	€ 65,25	
NZa 2011	€ 36,62	€ 54,22	€ 66,73	€ 87,31	€ 56,01	
<i>Prijsstijging zonder definitieaanpassing</i>	20,9%	16,2%	16,2%	12,8%		16,5%
Prijseffect definitiewijziging NZa	€ 1,29	€ 4,00	€ 4,26	€ 4,65		
Aangepast referentieprijs	€ 37,91	€ 58,22	€ 70,99	€ 91,96	€ 59,44	
<i>Prijsstijging na definitieaanpassing</i>	16,8%	8,2%	9,2%	7,1%		9,8%
Famed	V11	V12	V13	V14	Vullingen	Gem.
Aantallen	2212761	3144750	2512612	1026526	8896649	Stijging
					Gemiddeld	
NZa 2012	€ 44,28	€ 62,99	€ 77,54	€ 98,49	€ 66,54	
Famed 2011	€ 40,12	€ 57,16	€ 69,92	€ 90,96	€ 60,43	
<i>Prijsstijging zonder definitieaanpassing</i>	10,4%	10,2%	10,9%	8,3%		10,1%
Prijseffect definitiewijziging NZa	€ 2,71	€ 4,52	€ 5,03	€ 5,81		
Aangepast referentieprijs	€ 42,83	€ 61,68	€ 74,95	€ 96,77	€ 64,79	
<i>Prijsstijging na definitieaanpassing</i>	3,4%	2,1%	3,4%	1,8%		2,7%

33. De NZa rapporteert voor de rubriek vullingen een forse prijsstijging (+16,5%).
34. Als rekening wordt gehouden met de definitiewijziging door de NZa van de behandeling van de vullingen, daalt de prijsstijging naar +9,8%.
35. Bij Famed daalt de rubriek vullingen rekening houdende met de definitiewijziging van +10,1% tot +2,7%. Dit is onder het inflatiepercentage van 3,31%, zoals door de NZa gehanteerd.
36. Het verschil tussen de prijsontwikkeling bij de NZa en Famed is de vertekening veroorzaakt door het oververtegenwoordigd zijn van de jeugdmondzorg bij de NZa.
37. De prijsontwikkeling dient als een range te worden gepresenteerd omdat het percentage extra verdovingen onbekend is.

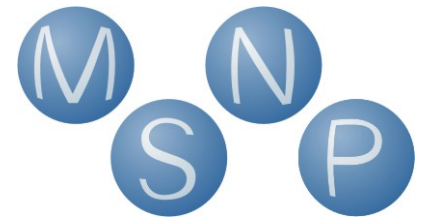
Tabel B.13

Voor de noodzakelijke lichte noot in het rapport is tabel 13 opgenomen. Een overzicht van de gebitselementen waarop de in het rapport beschrijven behandelingen het vaakst plaatsvinden.

¹⁸ inflatiepercentage 2011 naar 2012, 3.31% volgens het NZa rapport.

Tabel B.1: Vergelijking NZa en Famed bestand

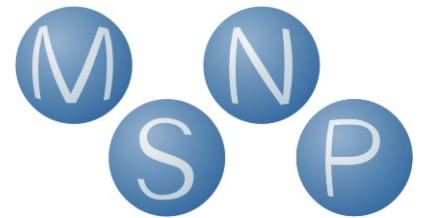
Aflopend gesorteerd op de kolom verschil. Geschaald over C11, C12, M10, V30 en V35		Geschaald		
		Verwacht o.b.v. Famed aantal	Aanwezig bij NZa aantal	Vershil verwacht / aanwezig percentage
P30	Boven- en onderprothese	79877	168446	110,88%
P21	Bovenprothese	82597	144916	75,45%
J50	Boven-en onderprothese	49928	77969	56,16%
V20	Etsen ten behoeve van composiet	2313781	3499540	51,25%
M20	Methode II (fluoride)	572470	860234	50,27%
P25	Onderprothese	20633	29195	41,50%
V12	Tweevlaksrestauratie	3144750	3906696	24,23%
J51	Onderprothese	8169	10076	23,34%
V11	Eenvlaksrestauratie	2212761	2604084	17,68%
R20	Gegoten metalen kroon	4414	5100	15,54%
V10	Pitvulling	39343	44838	13,97%
E40	Directe pulpa-overkapping	45884	49072	6,95%
C12	Periodiek preventief onderzoek (tweede en volgende)	3891971	4081615	4,87%
V13	Drievlaksrestauratie	2512612	2593956	3,24%
J52	Bovenprothese	8561	8732	2,00%
V70	Parapulpaire stift	86396	85892	-0,58%
C11	Periodiek preventief onderzoek (eerste in kalenderjaar)	7992398	7945552	-0,59%
E03	Consult na dentaal trauma)	9405	9334	-0,75%
V30	Eerste element (sealing)	438177	427518	-2,43%
V35	Volgende element in dezelfde zitting (sealing)	1311832	1252034	-4,56%
M10	Methode I (fluoride)	982919	912163	-7,20%
V14	Kroon van plastisch materiaal	1026526	948168	-7,63%
V21	Etsen in combinatie met etsbare onderlaag	6308667	5799259	-8,07%
A10	Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	4298499	3054533	-28,94%
V60	Indirekte pulpa-overkapping	933786	582898	-37,58%
V50	Aanbrengen rubberdam tbv vullingen	586793	365961	-37,63%
V50	Aanbrengen rubberdam tbv endo	189450		
T22	Initiele parodontale behandeling mondhygienist	1283216	733557	-42,83%
T21	Initiele parodontale behandeling tandarts	254643	139921	-45,05%
R26	Jacketkroon met schouderpreparatie	8794	3555	-59,57%
R25	Gegoten metalen kroon met opgebakken porselein	1114600	449906	-59,64%
E01	Endodontisch consult)	321382	126828	-60,54%
E13	Endo éénkanalig element.	190047	73817	-61,16%
E16	Endo driekanalig element.	191506	71396	-62,72%
E14	Endo tweekanalig element.	109560	36723	-66,48%
V80	Wortelkanaalstift	245913	73009	-70,31%
E17	Endo vier- of meerkanalig element.	73742	19692	-73,30%
E04	Toeslag kosten roterend ni-ti instrumentarium.	450835	99522	-77,92%
R29	Roestvrijstalen kroon (kunstharsconfectiekroon)	20705	3926	-81,04%
E02	Uitgebreid endodontisch consult)	213355	36732	-82,78%
E45	Aanbrengen rubberdam	347097	58658	-83,10%
E85	Electronische lengtebepaling	391732	63456	-83,80%
E86	Gebruik operatiemicroscoop	136180	15620	-88,53%
E19	Insluiten calciumhydroxide per element (per zitting.)	373532	6816	-98,18%

Tabel B.2: Vergelijking NZa en Famed bestand endo

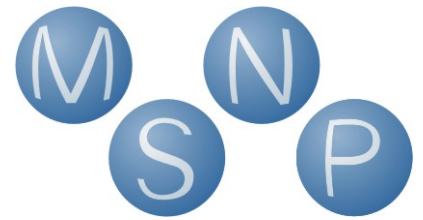
	Geschaald		NZa		Vershil
	Famed				
Totaal aantal endo's	564855		201628		
E13 Endo éénkanaalig element	190047	34%	73817	37%	
E14 Endo tweekanaalig element	109560	19%	36723	18%	
E16 Endo driekanaalig element	191506	34%	71396	35%	
E17 Endo vier- of meerkanalig element	73742	13%	19692	10%	
E01 Endodontisch consult	321382	57%	126828	63%	6%
E02 Uitgebreid endodontisch consult	213355	38%	36732	18%	-20%
E04 Roterend ni-ti instrumentarium	450835	80%	99522	49%	-30%
E19 Insluiten calciumhydroxide	373532	66%	6816	3%	-63%
E45 Aanbrengen rubberdam	347097	61%	58658	29%	-32%
V50 Aanbrengen rubberdam	189450	34%			
E85 Electronische lengtebepaling	391732	69%	63456	31%	-38%
E86 Gebruik operatiemicroscoop	136180	24%	15620	8%	-16%
Percentage endo-consulten (E01, E02)	94,7%		81,1%		
Percentegae E01 van E01+E02	60,1%		77,5%		

Tabel B.3: Vergelijking NZa en Famed bestand vullingen

	Geschaald		NZa		Vershil
	Famed				
Totaal aantal vullingen	8935992		10075323		
V10 Pitvulling	39343	0%	22419	0%	
V11 Eenvlaksrestauratie	2212761	25%	2604084	26%	
V12 Tweevlaksrestauratie	3144750	35%	3906696	39%	
V13 Drievlaksrestauratie	2512612	28%	2593956	26%	
V14 Kroon van plastisch materiaal	1026526	11%	948168	9%	
V20 Etsen ten behoeve van composiet	2313781	26%	3499540	35%	9%
V21 Etsen in combinatie met etsbare onderlaag	6308667	71%	5799259	58%	-13%
V50 Aanbrengen rubberdam tbv vullingen	436686	5%	365961	4%	-1%
V60 Indirekte pulpa-overkapping	933786	10%	582898	6%	-5%
E40 Directe pulpa-overkapping	45884	1%	49072	0%	0%
V70 Parapulpaire stift	86396	1%	85892	1%	0%
V80 Wortelkanaalstift	245913	3%	73009	1%	-2%
Composiettoeslag					
Percentage V20 van (V20+V21)	26,8%		37,6%		

Tabel B.4: Aansluiting dataset NZa op rapport marktscan mondzorg december

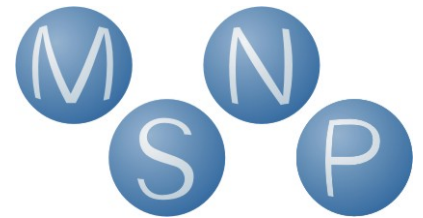
	Ber.	2011	Vers.	2012	Stijging	
A111	Periodieke controle	19,79	19,79	0	20,43	3,2%
A211	Probleemgericht consult	20,25	20,25	0	24,67	21,8%
A311	Maken en beoordelen kleine röntgenfoto	14,47	14,47	0	15,14	4,6%
A321	Maken en beoordelen kaakoverzichtsfoto	61,99	61,99	0	62,26	0,4%
C212	Gebitsreiniging standaard	19,32	19,32	0	21,96	13,7%
C214	Gebitsreiniging uitgebreid	46,50	46,50	0	48,53	4,4%
C511	Sealen per element	15,57	15,57	0	17,27	10,9%
C811	Fluoridebehandeling boven- en ondergebit	23,29	23,28	0,01	23,77	2,1%
E111	Eénvlaksvulling	36,36	36,36	0	44,28	21,8%
E112	Tweevlaksvulling	54,22	54,22	0	62,99	16,2%
E113	Drievlaksvulling	66,73	66,73	0	77,54	16,2%
E114	Vier- of vijfvlaksvulling	87,30	87,31	-0,01	98,49	12,8%
E321	Kroon	229,61	229,61	0	274,18	19,4%
G111	Volledig kunstgebit boven- en onderkaak	399,73	399,74	-0,01	418,05	4,6%
G112	Volledig kunstgebit onderkaak	229,71	229,71	0	218,15	-5,0%
G113	Volledig kunstgebit bovenkaak	186,57	186,58	-0,01	214,75	15,1%
G211	Klikgebit per kaak	348,56	348,63	-0,07	480,25	37,8%
J311	Trekken tand of kies	20,46	20,46	0	35,33	72,7%
J315	Moeizaam trekken tand of kies	54,72	54,72	0	70,88	29,5%
L311	Endo éénkanalig element	126,57	126,57	0	177,95	40,6%
L312	Endo tweekanalig element	171,63	171,64	-0,01	225,46	31,4%
L313	Endo driekanalig element	212,13	212,12	0,01	269,79	27,2%
L314	Endo vier- of meerkanalig element	266,42	266,43	-0,01	332,24	24,7%
N111	Grondig reinigen worteloppervlak per eleme	23,22	23,22	0	26,38	13,6%
N211	Tussentijdse beoordeling tandvleesbehande	92,75	92,75	0	68,37	-26,3%
N811	Behandeling tandvleesabces	69,74	69,74	0	69,65	-0,1%

Tabel B.5: Structuur individuele wortelkanaalbehandelingen 2011 NZa

	E01	E02	E13	E14	E16	E17
Wortelkanaalconsulten						
E01 Endodontisch consult	100%	.	.	.	.	.
E02 Uitgebreid endodontisch consult	.	100%	.	.	.	.
Wortelkanaalbehandelingen						
A10 Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	21%	.	16%	20%	22%	26%
A15 Oppervlakte-anaesthesie	0%	.	0%	0%	0%	0%
A20 Behandeling onder algehele narcose	.	.	0%	0%	.	.
C22 Schriftelijke medische anamnese	0%	.	.	.	.	.
E04 Kosten roterend ni-ti instrumentarium	.	.	47%	50%	50%	54%
E13 Endo éénkanalig element	.	.	100%	.	.	.
E14 Endo tweekanalig element	.	.	.	100%	.	.
E16 Endo driekanalig element	.	.	.	.	100%	.
E17 Endo vier- of meerkanalig element	.	.	.	.	.	100%
E19 Insluiten calciumhydroxide	.	.	3%	4%	4%	3%
E45 Aanbrengen rubberdam	.	.	24%	29%	29%	44%
E85 Electronische lengtebepaling	.	.	31%	31%	30%	39%
E86 Gebruik operatiemicroscop	.	.	6%	8%	6%	18%

Tabel B.6: Structuur wortelkanaalbehandelingen 2011 Famed vs. NZa

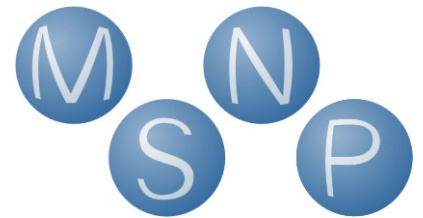
Structuur (L3) alle wortelkanaalbehandelingen	Famed	Nza	Verskil
Wortelkanaalconsulten			
E01 Endodontisch consult	56,9%	31,5%	-25,4%
E02 Uitgebreid endodontisch consult	37,8%	18,2%	-19,6%
A10 Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	0,0%	6,7%	6,7%
C22 Schriftelijke medische anamnese	0,0%	0,1%	0,1%
Wortelkanaalbehandelingen			
A10 Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	102,0%	19,7%	-82,3%
A15 Oppervlakte-anaesthesie	0,0%	0,0%	0,0%
A20 Behandeling onder algehele narcose	0,0%	0,0%	0,0%
E04 Roterend ni-ti instrumentarium	79,8%	49,3%	-30,5%
E13 Endo éénkanalig element	33,6%	36,6%	3,0%
E14 Endo tweekanalig element	19,4%	18,2%	-1,2%
E16 Endo driekanalig element	33,9%	35,4%	1,5%
E17 Endo vier- of meerkanalig element	13,1%	9,8%	-3,3%
E19 Insluiten calciumhydroxide	66,1%	3,4%	-62,7%
E45 Aanbrengen rubberdam	61,4%	28,6%	-32,9%
V50 Aanbrengen rubberdam tbv endo	33,5%	0,0%	-33,5%
E85 Electronische lengtebepaling	69,4%	31,5%	-37,9%
E86 Gebruik operatiemicroscop	24,1%	7,6%	-16,6%
Percentage verdovingen (A10)	102,0%	26,4%	
Percentage diagnose (de consulten E01 + E02)	94,7%	49,7%	
Percentage rubberdam (E45 + V50)	95,0%	28,6%	

Tabel B.7: Prijsvergelijking alle wortelkanaalbehandelingen

	Prijs per code	Famed	NZa	Famed	NZa
		Aantal	Aantal	Kosten per code	
Totaal aantal endo's		564855	201628		
Wortelkanaalconsulten					
E01 Endodontisch consult	€ 19,63	321382	63414	€ 11,17	€ 6,17
E02 Uitgebreid endodontisch consult	€ 36,16	213355	36732	€ 13,66	€ 6,59
A10 Geleidings- en/of infiltratie-anaesthes	€ 12,92		13494	€ 0,00	€ 0,86
C22 Schriftelijke medische anamnese	€ 19,63		260	€ 0,00	€ 0,03
Totaal kosten endoconsulten 2011				€ 24,83	€ 13,65
Wortelkanaalbehandelingen					
E13 Endo éénkanaalig element	€ 92,99	190047	73817	€ 31,29	€ 34,04
E14 Endo tweekanaalig element	€ 134,32	109560	36723	€ 26,05	€ 24,46
E16 Endo driekanaalig element	€ 175,65	191506	71396	€ 59,55	€ 62,20
E17 Endo vier- of meerkanaalig element	€ 216,98	73742	19692	€ 28,33	€ 21,19
A10 Geleidings- en/of infiltratie-anaesthes	€ 12,92	576152	39677	€ 13,18	€ 2,54
A15 Oppervlakte-anaesthesie	€ 6,72		46	€ 0,00	€ 0,00
A20 Behandeling onder algehele narcose	€ 0,00		2	€ 0,00	€ 0,00
E04 Roterend ni-ti instrumentarium	€ 43,57	450835	99423	€ 34,78	€ 21,48
E19 Insluiten calciumhydroxide	€ 15,50	373532	6816	€ 10,25	€ 0,52
E45 Aanbrengen rubberdam	€ 10,33	347097	57578	€ 6,35	€ 2,95
V50 Aanbrengen rubberdam tbv endo	€ 10,33	189450		€ 3,46	€ 0,00
E85 Electronische lengtebepaling	€ 12,93	391732	63456	€ 8,97	€ 4,07
E86 Gebruik operatiemicroscoop	€ 69,74	136180	15224	€ 16,81	€ 5,27
Totaal kosten endobehandelingen 2011				€ 239,01	€ 178,73

Tabel B.8: Prijsontwikkeling wortelkanaalbehandelingen

Rapport Nza	Prijs 2011	Prijs 2012	Stijging
L3 Wortelkanaalbehandelingen	€ 178,73	€ 236,64	32,4%
Berekend			
Op basis van data Nza			
L3 Wortelkanaalbehandelingen	€ 178,73		32,4%
Op basis van data Famed			
L3 Wortelkanaalbehandelingen	€ 239,01		-1,0%

Tabel B.9: Structuur vullingen 2011 NZa

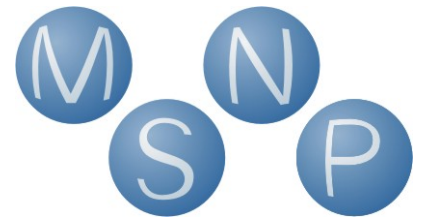
	V10	V11	V12	V13	V14
A10 Geleidings- en/of infiltratie-anaesthesie	1%	12%	31%	33%	36%
A15 Oppervlakte-anaesthesie	0%	0%	0%	0%	0%
E40 Directe pulpa-overkapping	0%	0%	0%	1%	2%
V10 Pitvulling	100%	.	.	.	.
V11 Eenvlaksrestauratie	.	100%	.	.	.
V12 Tweevlaksrestauratie	.	.	100%	.	.
V13 Drievlaksrestauratie	.	.	.	100%	.
V14 Kroon van plastisch materiaal	.	.	.	.	100%
V20 Etsen ten behoeve van composiet	58%	47%	34%	27%	23%
V21 Etsen in combinatie met etsbare onderlaag	7%	43%	58%	67%	71%
V50 Aanbrengen rubberdam	2%	2%	3%	4%	7%
V60 Indirekte pulpa-overkapping	0%	2%	5%	8%	13%
V70 Parapulpaire stift	0%	0%	0%	1%	5%
Percentage V20 van (V20 en V21)	89%	52%	37%	29%	24%

Tabel B.10: Prijsvergelijking vullingen

	V11	V12	V13	V14
Prijs in NZa rapport voor 2011	€ 36,62	€ 54,22	€ 66,73	€ 87,31
Prijs in NZa rapport voor 2012	€ 44,28	€ 62,99	€ 77,54	€ 98,49
Berekende stijging door NZa	20,9%	16,2%	16,2%	12,8%
Prijs Famed 2011	€ 40,12	€ 57,16	€ 69,92	€ 90,96
Stijging 2012 op basis van data Famed	10,4%	10,2%	10,9%	8,3%

Tabel B.11: Mogelijk prijseffect door "gratis" verdoving

Verwachte verdubbeling aantal verdovingen	V11	V12	V13	V14
Prijs in NZa rapport	€ 36,62	€ 54,22	€ 66,73	€ 87,31
Percentage verdovingen NZa 2011	12%	31%	33%	36%
Kosten verdovingen in 2011	€ 1,55	€ 4,00	€ 4,26	€ 4,65
Berkende prijs Famed	€ 40,12	€ 57,16	€ 69,92	€ 90,96
Percentage verdovingen Famed 2011	21%	35%	39%	45%
Kosten verdovingen in 2011	€ 2,71	€ 4,52	€ 5,03	€ 5,81
<i>Verdubbeling aantal verdovingen 2012 t.o.v. 2011</i>				
Aangepaste prijs 2011 Nza voor 2012	€ 38,17	€ 58,22	€ 70,99	€ 91,96
Aangepaste prijs 2011 Famed voor 2012	€ 42,83	€ 61,68	€ 74,95	€ 96,77
Prijs in NZa rapport voor 2012	€ 44,28	€ 62,99	€ 77,54	€ 98,49
Procentuele stijging NZa na aanpassing	16,0%	8,2%	9,2%	7,1%
Procentuele stijging Famed na aanpassing	3,4%	2,1%	3,4%	1,8%
(De NZa gaat uit van een inflatie van 3.31 %)				

Tabel B.12: Mogelijk prijseffect definitiewijziging op alle vullingen

NZa	V11	V12	V13	V14	Vullingen	Gem.
Aantallen	2604084	3906696	2593956	948168	10052904	Stijging
					Gemiddeld	
NZa 2012	€ 44,28	€ 62,99	€ 77,54	€ 98,49	€ 65,25	
NZa 2011	€ 36,62	€ 54,22	€ 66,73	€ 87,31	€ 56,01	
Prijsstijging zonder definitie aanpassing	20,9%	16,2%	16,2%	12,8%		16,5%
Prijseffect definitiewijziging NZa	€ 1,29	€ 4,00	€ 4,26	€ 4,65		
Aangepast referentieprij	€ 37,91	€ 58,22	€ 70,99	€ 91,96	€ 59,44	
Prijsstijging na definitieaanpassing	16,8%	8,2%	9,2%	7,1%		9,8%
Famed	V11	V12	V13	V14	Vullingen	Gem.
Aantallen	2212761	3144750	2512612	1026526	8896649	Stijging
					Gemiddeld	
NZa 2012	€ 44,28	€ 62,99	€ 77,54	€ 98,49	€ 66,54	
Famed 2011	€ 40,12	€ 57,16	€ 69,92	€ 90,96	€ 60,43	
Prijsstijging zonder definitie aanpassing	10,4%	10,2%	10,9%	8,3%		10,1%
Prijseffect definitiewijziging NZa	€ 2,71	€ 4,52	€ 5,03	€ 5,81		
Aangepast referentieprij	€ 42,83	€ 61,68	€ 74,95	€ 96,77	€ 64,79	
Prijsstijging na definitieaanpassing	3,4%	2,1%	3,4%	1,8%		2,7%

(De NZa gaat uit van een inflatie van 3.31 %)

Tabel B.13: Behandelingen uitgesplitst naar element

Onderstaand de lijst met het element waarop de behandeling het meest wordt gedeclareerd,

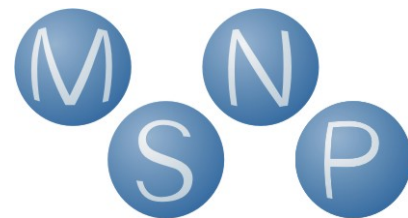
Handeling	Elementnummer		
Extractie	H10	18	
Kroon	R25		46
Éénvlakvulling	V11		36
Tweevlaksvulling	V12	26	
Drievlaksvulling	V13	26	
Vier- of vijfvlaksvulling	V14		36
Etsen ten behoeve van composiet	V20		36
Etsen in combinatie met etsbare onderlaag	V21	26	
Indirekte pulpa-overkapping	E40	26	
Directe pulpa-overkapping	V60	26	
Parapulpaire stift	V70		46
Endo éénkanalig element	E13	45	
Endo tweekanalig element	E14	25	
Endo driekanalig element	E16	26	
Endo vier- of meerkanalig element	E17		46

Duidelijk mag zijn dat de kies twee_zes (26) in de linker bovenkaak een kwetsbaar element is. De drie-zes (36) is koploper bij de één en de viervlaksvullingen en bij het etsen zonder onderlaag. De kroon en viervlaksvulling is populair bij de kies vier_zes (46), rechtsonder in de mond.

Voor elementcodering zie:

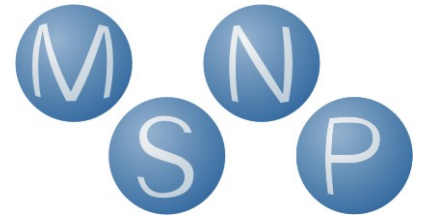
[Website Ons gebit](#)

Bijlage 3: Begrippenlijst

Bijcode:	UPT-code van een handeling die onderdeel is of wordt toegepast bij een specifieke behandeling. Bijvoorbeeld A10 Geleidings- en/of infiltratie-anesthesie, de standaard verdoving bij een behandeling.
Composiet:	het witte vulmateriaal bij het herstellen van een gaatje.
Composiettoeslag:	een declaratietoeslag bij het herstellen van een gaatje die in rekening wordt gebracht als de vulling wordt gemaakt met composiet (de witte vullingen) i.p.v. amalgaam (de grijze vullingen).
E19:	een UPT-code die wordt gebruikt om een eerste zitting aan te geven bij een wortelkanaalbehandeling. Formeel is dit de code voor het insluiten van Calciumhydroxide, dat bij de eerste zitting na het verwijderen van het ontstoken tandweefsel in het wortelkanaal wordt ingesloten.
Endo:	veel gebruikte term voor een wortelkanaalbehandeling. Endo is een verkorting van endodontologie, de wetenschap die zich bezig houdt met het behandelen van het doorbloede weefsel in het binnenste van de tand, de tandpulpa.
Famed (Fa-med):	de grootste factoring organisatie binnen de gezondheidszorg. Famed werkt voor ruim 4.200 zorgaanbieders als tandartsen, fysiotherapeuten, dierenartsen, GGZ professionals als ook opticiens en audiciens. Famed verwerkt namens hen ruim 25 miljoen declaraties waarvan 6 miljoen fysieke nota's per jaar.
Hoofdcodes:	UPT-codes die verwijzen c.q. beschrijvend zijn voor een behandeling. Bijvoorbeeld V11 Eenvlaksrestauratie, het herstellen van een gaatje dus.
Marktscan:	een onderzoek van de NZa naar het functioneren van een specifieke zorgmarkt, zoals de mondzorg.
MSNP:	adviesbureau, opsteller van de Review.
NMT:	Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde. De grootste beroepsorganisatie binnen de mondzorg.
NZa:	de Nederlandse Zorgautoriteit is een zelfstandig bestuursorgaan en heeft de rol van marktmeester in de zorg. In haar rol als regelgever stelt de NZa tarieven, prestaties en budgeten vast waar dat moet. De NZa houdt toezicht op de zorgmarkten door te kijken of de voorwaarden voor marktwerking aanwezig zijn en of marktpartijen zich volgens de regels van de markt gedragen.
Prestatiecode:	de declaratiecodes voor de mondzorg die in 2012 werden gebruikt. Prestatiecodes verwijzen naar behandelingen (het eindresultaat).
Rubberdam:	een rubberdam (de UPT-codes E45 en V50.) is een rubberlapje dat wordt gebruikt voor het beschermen van de patiënt en het creëren van een schoon behandelgebied.
UPT-code:	de declaratiecode voor de mondzorg die in 2011 en weer in 2013 wordt gebruikt. UPT-codes refereren aan handelingen die samen een behandelingen vormen.
V20:	de composiettoeslag voor ondiepe gaatjes, ook gebruikt als code voor de universele lijm en cement.
V21:	de composiettoeslag voor diepe gaatjes. De V21 is twee keer zo duur als de V20.

- Vektis-bestand:** een bestand met declaratieregels die door de zorgverzekeraars in behandeling zijn genomen.
- Vektis:** een organisatie die gegevens verzamelt en analyseert over de kosten en de kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland.
- VvAA:** een ledenorganisatie en dienstverlener in dienst van meer dan 110.000 professionals in de Nederlandse gezondheidszorg: medici, paramedici, studenten en zorginstellingen.)
- Wortelkanaalbehandeling¹⁹ :**
als het tandweefsel ontstoken is of ontstoken is geweest, voert de tandarts een wortelkanaalbehandeling uit. Hij verwijdert dan het ontstoken weefsel. Een wortelkanaalbehandeling gebeurt onder plaatselijke verdoving als het tandweefsel nog (gedeeltelijk) 'levend' is. Een verdoving is soms niet nodig als het tandweefsel al is afgestorven. Vaak maakt de tandarts één of meer röntgenfoto's. Zo heeft hij een goede controle over het verloop van de behandeling. De tandarts maakt eerst de tand of kies open en verwijdert het ontstoken weefsel. Daarna reinigt hij het kanaal met kleine vijltjes en spoelt hij het met een desinfecterende spoelvloeistof. Vervolgens wordt het kanaal gevuld. Tot slot maakt de tandarts de tand of kies weer dicht met een vulling. Als de kies is verzwakt, kan een kroon nodig zijn.
- Wortelkanaalbehandeling 2:**
een wortelkanaalbehandeling wordt vaak in twee zitting uitgevoerd. In de eerste zitting wordt het ontstoken tandweefsel verwijderd en wordt calciumhydroxide in het wortelkanaal ingesloten (UPT code E19). Na enige weken vindt de definitieve behandeling plaats, waarbij het wortelkanaal wordt gereinigd en gevuld.
- Wortelkanaalontsteking²⁰:**
een ontsteking van het tandweefsel, het binnenste weefsel van de tand. Daarvoor kunnen verschillende oorzaken zijn: tandbederf, een lekkende vulling of een harde klap op uw tand. Bacteriën zijn meestal de veroorzakers van de ontsteking. Soms geeft de ontsteking geen klachten, maar hevige pijn komt ook voor. Ontstoken tandweefsel moet door de tandarts verwijderd worden, anders sterft het af en kan de ontsteking zich naar het kaakbot uitbreiden.

---

¹⁹ Overgenomen / bewerkt van acta.nl, Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam.

²⁰ Overgenomen / bewerkt van acta.nl, Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam.